

2009 m. gegužės 7 d., ketvirtadienis

Moterų ir vyrų lyčių lygybės aspekto integravimas ES išorės santykiuose

P6_TA(2009)0372

2009 m. gegužės 7 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl lyčių lygybės aspekto integravimo į ES išorinius santykius ir taikos (tautos) kūrimo procesą (2008/2198(INI))

(2010/C 212 E/07)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į EB sutarties 2 straipsnyje, 3 straipsnio 2 dalyje, 13 straipsnyje, 137 straipsnio 1 dalies i punkte ir 141 straipsnyje išdėstytus principus,
- atsižvelgdamas į 2000 m. gruodžio 7 d. paskelbtą Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją,
- atsižvelgdamas į 2007 m. gruodžio 13 d. Lisabonoje pasirašytą Lisabonos sutartį,
- atsižvelgdamas į 1979 m. gruodžio 18 d. Jungtinių Tautų konvenciją dėl visų formų moterų diskriminacijos panaikinimo,
- atsižvelgdamas į 1995 m. rugsėjo mėn. Pekine vykusią Ketvirtąją pasaulinę moterų konferenciją, į Pekine priimtą deklaraciją ir veiksmų planą, taip pat į vėlesnius dokumentus, priimtus Jungtinių Tautų Pekino +5 ir Pekino +10 specialiosiose sesijose dėl tolesnių veiksmų ir iniciatyvų siekiant įgyvendinti Pekino deklaraciją ir veiksmų planą, kurie priimti atitinkamai 2000 m. birželio 9 d. ir 2005 m. kovo 11 d.,
- atsižvelgdamas į 2008 m. birželio 18 d. Tarybos patvirtintą ES Tūkstantmečio vystymosi tikslų veiksmų darbotvarkę,
- atsižvelgdamas į 2000 m. spalio 31 d. priimtą Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos (JTST) rezoliuciją S/RES/1325(2000) ir į 2008 m. birželio 19 d. priimtą JTST rezoliuciją S/RES/1820(2008) dėl moterų, taikos ir saugumo,
- atsižvelgdamas į 2005 m. gegužės 23–24 d. Bendrųjų reikalų ir išorės santykių tarybos išvadas dėl Europos saugumo,
- atsižvelgdamas į 2008 m. gruodžio 8 d. Tarybos dokumentą „JTST rezoliucijos 1325, kurios nuostatos sustiprintos JTST rezoliucija 1820, įgyvendinimas atsižvelgiant į Europos saugumo ir gynybos politikos (ESGP) nuostatas“,
- atsižvelgdamas į 2006 m. lapkričio 13 d. Bendrųjų reikalų tarybos išvadas dėl lyčių lygybės skatinimo ir lyčių aspekto integravimo valdant krizes,
- atsižvelgdamas į 2008 m. gruodžio 8 d. Bendrųjų reikalų tarybos išvadas dėl kovos su smurtu prieš moteris, visų pirma pagal Europos saugumo ir gynybos politiką, ir su visų formų moterų diskriminacija,
- atsižvelgdamas į 2008 m. gruodžio 8 d. Bendrųjų reikalų tarybos patvirtintą dokumentą „Visapusiškas ES požiūris į JTST rezoliucijų 1325 ir 1820 dėl moterų, taikos ir saugumo įgyvendinimą“,
- atsižvelgdamas į tebevykstantį darbą dėl Komisijos darbo dokumento „Siekiant ES lyčių lygybės ir galių suteikimo moterims ES išorės veiksmuose veiksmų plano“,

2009 m. gegužės 7 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į Europos kaimynystės politikos (EKP) plėtojamą nuo 2004 m. ir, visų pirma, į Komisijos parengtas jos įgyvendinimo pažangos ataskaitas, taip pat į bendrai su Armėnija, Azerbaidžanu, Egiptu, Gruzija, Izraeliu, Jordanija, Libanu, Maroku, Moldavija, Palestinos savivalda, Tunisu ir Ukraina priimtus veiksmų planus,
 - atsižvelgdamas į plėtros procesą ir į Komisijos pažangos ataskaitas,
 - atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl galių suteikimo moterims tarptautinėje ir vystymosi politikoje ir jų vaidmens saugumo ir taikos srityse, visų pirma, į 2006 m. birželio 1 d. ⁽¹⁾, 2006 m. lapkričio 16 d. ⁽²⁾ ir 2008 m. kovo 13 d. rezoliucijas ⁽³⁾,
 - atsižvelgdamas į savo rezoliucijas dėl Europos kaimynystės politikos, dėl ES plėtros strategijos ir dėl ES kaimyninių šalių bei regionų,
 - atsižvelgdamas į savo rezoliucijas dėl išorės paramos priemonių,
 - atsižvelgdamas į savo 2008 m. gruodžio 18 d. rezoliuciją dėl perspektyvų atkuriant taiką ir valstybę pasibaigus konfliktams ⁽⁴⁾,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 45 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą ir į Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto nuomonę (A6-0225/2009),
- A. kadangi moterų žmogaus teisių įgyvendinimas, galių suteikimas moterims ir atstovavimas joms svarbus ne tik sprendžiant lyčių nelygybės klausimus ir išties įtraukiant lyčių lygybės aspektą į ES išorės santykius, bet tai svarbu ir norint sėkmingai įgyvendinti ES išorės politiką, įskaitant pagalbą, vystymąsi, plėtrą, kaimynystės politiką, konfliktų sprendimą, saugumą, taikos stiprinimą ir tarptautinę prekybą,
- B. kadangi, nors valstybės narės yra visų pagrindinių tarptautinių dokumentų dėl lyčių lygybės ir moterų teisių šalys ir nors ES lygmeniu priimta daug politinių dokumentų, praktinis įsipareigojimas toliau integruoti lyčių lygybės aspektą ir suteikti galių moterims išorės politikoje tebėra silpnas, esami politikos dokumentai įgyvendinami nedrąsiai, be to, numatyta nepakankamai biudžeto išteklių specialiai lyčių klausimams spręsti,
- C. kadangi, nepaisant gerokai didesnio lyčių lygybės skatinimo pastaraisiais metais, į pagrindines ES institucijas, t. y. į Parlamentą, Tarybą ir Komisiją, paskirta nepakankamai darbuotojų būtent deklaruojamiems lyčių lygybės tikslams išorės politikos ir plėtros srityse įgyvendinti, o dauguma dabartinių už lyčių lygybės klausimus atsakingų darbuotojų derina savo veiklą mažiausiai dar su vienomis, o kartais ir su dvejomis pareigomis,
- D. kadangi ES reikalingas visuotinis darnus požiūris į lyčių lygybės aspekto integravimą,

Bendrosios pastabos

1. pripažįsta, kad ES institucijos teikia vis daugiau svarbos lyčių lygybės aspekto integravimui ir galių moterims suteikimui, tačiau pabrėžia, kad dar reikia daug nuveikti, kad politiniai įsipareigojimai būtų įgyvendinti praktiškai, ir pabrėžia tinkamo finansavimo bei personalo, kuris būtų atsakingas už tikslų, susijusių su lyčių klausimais, įgyvendinimą, svarbą;
2. primena, kad siekiant lyčių lygybės svarbu ne vien aukšto lygio politiniai pareiškimai, bet ir ES ir valstybių narių vadovų politinė valia, taip pat svarbu nustatyti prioritetinius tikslus ir kontroliuoti, ar daroma pažanga;

⁽¹⁾ OL C 298 E, 2006 12 8, p. 287.

⁽²⁾ OL C 314 E, 2006 12 21, p. 347.

⁽³⁾ Priimti tekstai, P6_TA(2008)0103.

⁽⁴⁾ Priimti tekstai, P6_TA(2008)0639.

2009 m. gegužės 7 d., ketvirtadienis

3. džiaugiasi, kad buvo patvirtintas minėtasis dokumentas „Visapusiškas ES požiūris į JTST rezoliucijų 1325 ir 1820 dėl moterų, taikos ir saugumo įgyvendinimą“ ir 2008 m. gruodžio 8 d. Bendrųjų reikalų taryba priėmė gaires dėl smurto prieš moteris bei mergaites ir dėl kovos su visų formų jų diskriminacija; ragina valstybes nares, kurios dar nepatvirtino savo nacionalinių veiksmų planų dėl JTST rezoliucijos 1325, skubiai vykdyti valstybėms skirtą Saugumo Tarybos prašymą ir tai padaryti; ragina Komisiją teikti techninę paramą ir pagalbą trečiosioms šalims, norinčioms kurti nacionalines minėtųjų JTST rezoliucijų įgyvendinimo strategijas;
4. palankiai vertina tai, kad persvarstytoje Europos saugumo strategijoje yra nuoroda į minėtąsias JTST rezoliucijas S/RES/1325 (2000) ir S/RES/1820 (2008), taip pat į rezoliuciją S/RES/1612(2005);
5. ragina Komisiją paspartinti savo darbą ir iki 2009 m. liepos mėn., glaudžiai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis ir su Tarybos sekretoriatu, pasiūlyti ES veiksmų planą dėl lyčių lygybės ir galių moterims suteikimo ES vidaus ir išorės veiksmuose, kuris būtų taikomas 27 valstybėse narėse ir derybose su trečiosiomis šalimis, kartu su veiksmingų stebėjimo priemonių rinkiniu;
6. ragina Tarybą ir Komisiją sistemingai įtraukti lyčių lygybę ir didesnių teisių suteikimo moterims klausimą į ES politinį dialogą ir į politines diskusijas su šalimis partnerėmis;
7. prašo Europos Parlamento delegacijas spręsti su lyčių lygybe ir galių moterims suteikimu susijusius klausimus santykiuose su trečiųjų šalių parlamentais; pabrėžia, kad svarbu teikti paramą ir pagalbą nacionaliniams trečiųjų šalių parlamentams, siekiant stiprinti jų gebėjimą įtraukti lyčių lygybės klausimus į savo atliekamą teisėkūros darbą;
8. pabrėžia pilietinės visuomenės organizacijų svarbą suteikiant moterims galių; ragina Komisiją skirti joms atitinkamą finansinę paramą ir skatinti moterų nevyriausybinų organizacijų dalyvavimą politinio dialogo su šalimis partnerėmis procesuose bei taikos derybose visame pasaulyje;
9. ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti savo darnų politinį požiūrį dėl lyčių lygybės ir galių suteikimo moterims; prašo, kad įvairios šioje srityje egzistuojančios politinės programos būtų sujungtos į ES konsensuą dėl lyčių lygybės, apimančių ir vidaus, ir išorės politiką;
10. ragina nuolat rengti konferencijas, skirtas klausimams, susijusiems su lygiomis moterų ir vyrų galimybėmis, aptarti dalyvaujant nacionalinių parlamentų delegacijoms, kurių sudėtyje būtų ir vyrų, ir moterų, bei kurti bendras strategijas su šia tema susijusiems projektams įgyvendinti;
11. ragina Komisiją spręsti lyčių nelygybės klausimus ir nustatyti jų prioritetą nuosekliau ir sistemingiau programuojant ir įgyvendinant išorės paramos priemones, visų pirma, kalbant apie paramą saugumo sektoriaus reformai; pažymi, kad su lyčių lygybe susiję tikslai, veikla ir finansavimas turi būti įtraukti į šalies strateginius dokumentus ir kad turi būti gerinamas lyčių lygybės aspekto įtraukimas į šiuos dokumentus; pabrėžia, kad reikia visuotinio požiūrio į išorės paramos priemonių naudojimą, įskaitant Pasirengimo narystei pagalbos priemonę, Europos kaimynystės politikos priemonę, Europos demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo priemonę, stabilumo priemonę ir teminę programą, kaip antai „Investicijos į žmones“, siekiant optimaliausiai pasiekti lyčių lygybės ir galių moterims suteikimo tikslus;

2009 m. gegužės 7 d., ketvirtadienis

12. mano, kad, atsižvelgiant į ES vystymosi politikos įsipareigojimus, sveikatos apsaugos sektoriui (ypač mergaičių ir moterų sveikatos apsaugai) skiriama nepakankamai išteklių; pabrėžia būtinybę skirti papildomų finansinių išteklių moterų sveikatos apsaugos programoms pagal išorės pagalbos priemones; pažymi, kad, kaip teigiama 2009 m. sausio mėn. paskelbtoje Europos Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje dėl EB vystymosi pagalbos sveikatos priežiūros įstaigoms Afrikos šalyse į pietus nuo Sacharos, visos EB paramos sveikatos apsaugai šiame regione lėšų dalis nedidėjo nuo 2000 m., nors 2007 m. Tūkstantmečio vystymosi tikslų pažangos lentelėje vis dar nurodomas labai aukštas gimdyvių mirštamumas minėtajame regione;
13. pažymi, kad lyčių aspektui veiksmingai integruoti būtinas glaudesnis teikėjų ir dalyvių bendradarbiavimas, atskaitomybės mechanizmai ir aktyvesnis nacionalinių vyriausybių dalyvavimas vystymosi procese; pabrėžia EB ir JT partnerystės sprendžiant lyčių lygybės klausimus ir su lyčių aspektu susijusio biudžeto sudarymo teikiamą pridėtinę vertę vystomajam bendradarbiavimui ir taikai; pritaria darbo grupės moterų, taikos ir saugumo klausimais sudarymui, numatytam laikantis minėtojo visapusiško požiūrio į Saugumo Tarybos rezoliucijų S/RES/1325 (2000) ir S/RES/1820 (2008) įgyvendinimą;
14. pakartoja, kad būtina sutelkti dėmesį ne tik į moteris, bet ir į vyrų ir moterų santykius, dėl kurių atsiranda ir įsigali lyčių nelygybė; mano, kad dėl to projektuose turi būti atsižvelgiama ir į vyrus, ir į moteris;
15. pabrėžia, kad ES turėtų kreipti ypatingą dėmesį į pažeidžiamiausias ir socialiai atskirtas moteris, visų pirma, neįgalias moteris, pabėgėles ir mažumų grupėms priklausančias moteris;
16. ragina Komisiją toliau kurti procedūras, gaires ir rodiklius bei užtikrinti, kad įgyvendindama išorės politiką ji vykdytų savo įsipareigojimus, susijusius su lyčių lygybe;
17. mano, kad 2006 m. įsteigtas Europos lyčių lygybės institutas turėtų pradėti veikti kuo greičiau ir kad jo įgaliojimai turėtų apimti dar ir išorės politiką;
18. ragina Komisiją ir valstybes nares įgyvendinti Briuselio raginimą imtis veiksmų seksualinio smurto problemai konfliktų ir kitais atvejais spręsti;
19. ragina Komisiją ir valstybes nares imtis veiksmų siekiant išvengti prekybos žmonėmis, kurios aukomis tampa trečiųjų šalių moterys, ir su ja kovoti;
20. pabrėžia, kad prievartavimas ir lytinis smurtas naudojami kaip karo priemonė; pažymi, kad už tai turėtų būti baudžiama taip pat, kaip ir už karo nusikaltimus ir nusikaltimus žmonijai; ragina rengti daugiau šių nusikaltimų aukoms skirtų paramos programų;
21. pabrėžia, kad būtina pasinaudoti ES partneryste su JT, pasitelkti pastarosios organizacijos pasaulinę patirtį skatinant lyčių lygybę ir galių moterims suteikimą, užtikrinti didesnę ES politikos ir pagalbos veiksmingumą bei poveikį ir užtikrinti tvarią išorės paramą šalims partnerėms siekiant padėti joms įgyvendinti savo atitinkamus įsipareigojimus;

Lyčių lygybės aspekto integravimas į ES sprendimų priėmimo procesą

22. mano, kad dar nepakanka už lyčių lygybės klausimus atsakingų Tarybos ir Komisijos darbuotojų; ragina šias institucijas skirti į struktūras, atsakingas už ES išorės veiksmus, daugiau darbuotojų, specialiai įgaliotų nagrinėti lyčių lygybės aspekto integravimo ir galių moterims suteikimo klausimus;
23. pažymi, kad Tarybos ir Komisijos struktūrų aukšto lygio pareigybėse nuolat trūksta moterų, ir, visų pirma, ragina labiau stengtis didinti ES delegacijų vadovių ir ES specialiųjų įgaliotinių moterų skaičių; pabrėžia, kad būsimosiose Europos išorės veiksmų tarnyboje turėtų būti užtikrinta geresnė vyrų ir moterų pusiausvyra, ypač priimant į aukšto lygio pareigas, ir kad joje turėtų dirbti daugiau už lyčių lygybės klausimus atsakingų darbuotojų;

2009 m. gegužės 7 d., ketvirtadienis

24. ragina valstybes nares siūsti daugiau moterų į ESGP misijas ir operacijas ir prašo, kad visais planavimo ir įgyvendinimo lygmenimis ir etapais dalyvautų daugiau moterų; pabrėžia, kad tik pradėjus planuoti misiją ar operaciją turi būti atsižvelgta į patirtį lyčių lygybės srityje, be to, prieš skiriant darbuotojus į misijas ir operacijas, turi būti rengiami sistemingi ir išsamūs mokymai lyčių lygybės klausimais;

25. pažymi, kad šiuo metu dedama daug pastangų siekiant integruoti su lyčių aspektu susijusį požiūrį į ESGP saugumo ir gynybos kultūrą, *inter alia*, sukuriant kiekybinę lyčių lygybės aspekto integravimo toje politikoje dimensiją (pvz., rengiant klausimynus, kontrolinius sąrašus, skaičiuojant, kiek vyrų ir moterų dalyvauja ESGP operacijose ir pan.); tačiau pabrėžia būtinybę sukurti kokybinę koncepciją, kurios reikia siekiant suprasti socialines ir ekonomines aplinkybes, kuriomis vykdomos ESGP misijos (t. y. konfliktų zonos), ir su lyčių aspektu susijusius, susirūpinimą operacijų / programų įgyvendinimo srityje keliančius, klausimus;

26. pritaria, kad vykdant beveik kiekvieną ESGP misiją būtų paskirtas patarėjas lyčių klausimais, kaip numatyta minėtosiame 2006 m. lapkričio mėn. Tarybos išvadose; vis dėlto pabrėžia, kad konkrečios ES lyčių lygybės politikos nebuvimas, ypač sąmoningumo lyčių klausimais trūkumas ir (arba) nenoras pripažinti jų svarbos, gali trukdyti šių patarėjų lyčių klausimais darbui, taip pat pabrėžia, kad biudžete, iš kurio finansuojamos ESGP misijos, lyčių aspektui numatyta nepakankamai eilučių;

27. džiaugiasi iniciatyvomis rengti su lyčių lygybės klausimais susijusius mokymus ESGP misijų ir atitinkamų būstinių darbuotojams ir didelėmis Komisijos pastangomis parengti savo darbuotojus, visų pirma, delegacijų narius; pabrėžia, kad visi darbuotojai visais ES išorės politikos planavimo, programavimo ir įgyvendinimo lygmenimis turėtų būti tinkamai parengti; prašo Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad visiems misijų ir delegacijų darbuotojams, įskaitant vadovybę, būtų rengiami privalomi mokymai ir kad jiems būtų pateiktos gairės lyčių lygybės ir galių moterims suteikimo klausimais;

28. yra įsitikinęs, kad planuojant ESGP misijas turėtų būti atsižvelgta į vietos moterų organizacijų dalyvavimą taikos kūrimo procese, siekiant atsižvelgti į galimą ypatingą jų įnašą ir nustatyti, kaip konfliktai konkrečiai veikia moteris;

29. pabrėžia, kad šiuo metu kvotos yra būtina priemonė lyčių lygybei taikos ir saugumo misijose, sprendimų priėmimo vykstant nacionaliniams ir tarptautiniams atstatymo procesams srityje užtikrinti, taip pat moterų politiniam dalyvavimui derybose garantuoti; ragina imtis priemonių siekiant užtikrinti, kad bent 40 proc. žmonių, dalyvaujančių visame taikos kūrimo procese, būtų moterys, taip pat mano, kad šis santykis turėtų būti taikomas tarpininkavimo, taikos palaikymo, taikdarystės, taikos kūrimo ir konfliktų prevencijos srityse, įskaitant informavimo ir stebėjimo užduotis bei taikos derybas;

30. pabrėžia, kad sudarant biudžetą svarbu atsižvelgti į lyčių lygybės klausimus; pažymi, kad lyčių lygybės klausimas, kaip teminis klausimas, turėtų būti nagrinėjamas pagal svarbiausias išorės pagalbos priemones, kad lyčių lygybės klausimams spręsti turėtų būti numatyta specialių išipareigojimų ir kad turėtų būti apibrėžtos gairės, skirtos įvertinti, ar veiksmingai naudojamos suteiktos lėšos;

*

* *

31. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir valstybių narių vyriausybėms bei parlamentams.